

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felolvas szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelenhetenként egyszer, 6 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Drága élet.

Székelyudvarhely, okt. 28.

Komoly és súlyos aggodalom nehezedik a város polgárságára. Az amugy is nehéz életet még súlyosabbá tette az élelmi piacz megdrágulása. Körülbelül harminczöt-negyven százalékkal lett drágább a piacz, nehezebb a megélhetés, a mi azt jelenti, hogy ugyanannak a háztartásnak az ellátására átlag harminczöt-negyven százalékkal több kell az idén, mint kellett az elmúlt években. A kereseti viszonyok pedig nemcsak nem javultak, hanem rosszabbak lettek. A kereskedelem és ipar nem heverte még ki az elmúlt esztendő közgazdasági pangását. Az idei rossz termés a vidéken még az eddiginél is több embernek a kezébe nyomta a vándorbotot.

A drágaság már régi keletű veszedelem. A rossz és jó esztendők pusztán csekélyke előre vagy visszaurgrásokat jelentenek, szemben azzal a szabállyal, hogy az életszükségeket kielégíteni következetesen nehezebb. Ugyanazon megélhetési feltételek megszerzéseért mindinkább nagyobb munkát kell kifejtetni, ami annyit tesz, hogy az élet a drágulás tendenciáját mutatja.

Ilyen kivételesen szerencsétlen aszályos esztendőben, mint az idei volt, persze csak átmeneti drágasággal van dolgunk, amelyen aprólékos intézkedésekkel is segíteni lehet valamit. Ez intézkedések hatása azonban inkább csak addig tart, míg a drágaság kivételes indoka, a vis major meg nem szűnt. A bekövetkező normális termésű esztendő a drágaság átfutó jellegű indokait önként megszünteti s előttünk áll akkor ismét a normális drágaság, melynek eredő okai többé már nem egy esztendő rossz sikerében rejtőznek és éppen ezért preventív rendszabályokkal le nem küzdhetők. Pedig a fogyasztók sorsát a rendszeres drágaság sokkal inkább aggasztja, mint ez a kivételes.

Nem szabad ámitanunk magunkat. Jóllehet a drágulás tendenciáját mesterséges beavatkozások is súlyosbítják, melyek egyes helyeken felesleget, más helyen szükségletet teremtenek, tisztán a spekuláció céljaira; mégis kétségtelen, hogy a drágulás bizonyos fokozatban természetes következmény. A föld termésén mindig többen osztozunk s az összes terméskészletből mind többet von el a szaporodó emberek eleven vérraktára. Az a tan, hogy a létszükségleti feltételek nem szaporodnak arányosan az emberiség szaporulatával: érvényesülni kezd és fog megdönthetetlenül. Amit úgy kell érteni: hogy ha a földmivelést ugyanazon területen, ugyanazon eszközökkel és ugyanazon módon folytatnánk, akkor csakhamar tűrhetlenné válnék az élet drágasága és a nyomorgók száma egyre szaporodnék. S ez az irtózatlan tan akkor lépne hatályba egész meztelenségében, ha már nem lenne őstalap és ha már a termelést fokozni képtelenek lennének. Csak hogy szerencsére még nem adtuk ki kezünkől az utolsó kártyát.

A kultúra számára még óriási területek kínálkoznak s beláthatatlanul lehet még tökéletesíteni és fokozni a termést is. Ma tehát úgy

áll a kérdés, vajjon az új területek kulturába vétele és a termelés tökéletesítése lépést tud-e tartani a fokozódó szükségletekkel? És a felelet erre a kérdésre az, hogy nem. Mert vannak ugyan kis időszakok, mikor új területek és új találmányok kiaknázása révén óriási új készletekhez jutunk és az élet olcsóbbá válik, de csak pillanatokra. A feleslegként jelentkező készletet is mihamar elnyeli a szaporodó emberiség s a régi arány ismét helyre áll, hogy azután ismét rosszabbodjék. Nagy időközöket véve alapul, a szükséglet arányához képest a termelt készletek lassan, de biztosan csökkennek, aminek bizonyítéka az, hogy a szükségleteket egyre magasabb áron elégitik ki.

Az élet drágulása tehát meglehetősen természetes jelenség s ez ellen csak úgy lehet megküzdeni, ha a természetre gyakorolt akciókat teljesebbé és tökéletesebbé tesszük. A földmivelés s a mezőgazdasági termelés ma még csodálatosan tökéletlen, ebben a termelő munkában ma még az emberiség érdekéhez képest aránytalanul kevés szakértelem és tőke vesz részt. És épp ily csodálatos az is, hogy az újkor nagy szellemi tökéletet inkább az élet fejlettebb szükségleteinek és kényelmi igényeinek kielégítésén fáradoznak, míg az elemi életszükségeket kielégítésének feladatát ugyszólván rábizzák a szántóvetőre. Már pedig ha a termelés rendszere és technikája itt nem tökéletesül, akkor a drágaság azon a vonalon válik végzetessé, ahol az az élethez való jogot támadja meg és unokáink majd üres gyomorral röpködhetnek a kormányozható léghajón.

Igen sokat tehetünk azonban a termelés mai színvonalán is a drágaság csökkentésére ott, ahol a drágaság mesterséges következmény. A drágaság mesterséges okai között legelső a védvám, második a közvetítés. Ez is, az is drágítja az életet a fogyasztók sérelmére, hanem hát e két sérelem között jelentékeny a különbség.

A közvetítés hibás és káros szervezetének gyökeres átalakítása természetesen évek munkája. Azt máról holnapra megoldani nem lehet. A mai állapotokat azonban addig nem tudja elviselni a polgárság. Addig is meg kell tenni mindent a drágaság s a vele járó nyomor enyhítésére, a közönségnek az áruuzsorásoktól való megvédelmezésére. A mai intézmény keretén belül meg kell csinálni mindazt, a mit lehet s meg kell szüntetni a visszaéléseket, a melyek a piacot mesterségesen drágítják. A hatóságnak különösen három irányban kell az intézkedésekről gondoskodnia. Hogy a közönség a valódi viszonyoknak megfelelő normális áron kapjon kenyeret, húst és főzeléket.

A kenyérdrágaságnak, illetőleg a kenyér mesterséges megdrágításának oka kétségtelen a mostani gyenge termésű évnek az eredménye. Azonban a kenyér és liszt megdrágítása még sem áll arányban a termésárrakkal, s annak kihasználása a kartelekre vezethető vissza, melyeket a malmok és a viszont eladók túl nagy ügyességgel kihasználják a maguk javára.

A huskérés megoldása szintén elengedhetetlen kötelessége az illetékes tényezőknek. Lehetetlen, hogy a takarmányhiány folytán leszállott marhaárak mellett a detail árak csak nem a régiek maradjanak, a sertés húsé pedig ne is változzék, holott sertésvész ez évben már nem volt, s a sertéskontingens újra megerősödött. Ezt mészárosainknak be kell látniok, s már a saját érdekükben, hogy t. i. a közóhajt képező szövetség ne létesülhessen s elveszítse minden létjogosultságát, az árakat akként kell szabályozniok.

A város élelmezésének legnagyobb baja, hogy nincsen sem nagy kereskedelme, sem közvetítője, sem viszontelárusítója. Vitatják, hogy a kis árak azért olyan horribilisek, mert a 10-20 korona vagyonu kisárus nem percentre dolgozik, hanem a létminimumra szükséges 1-2 koronát akarja kis tőkéből naponként megszerezni. A tapasztalás azt mutatja, hogy a jól szervezett nagykereskedelem irányítani tudja a kicsinyben való árakat is. Bizonyosság rá a gyümölcs. Ugyanaz a kiskofa megfelelő áron adja a gyümölcsöt, mert a nagykereskedelem gondoskodott, hogy a közönség legalább általánosságban tájékozva legyen az ákról s szervezetével igyekszik az árat állandósítani. Arról nem tehet az a kiskofa, hogy maga sem tudja, mit kell holnap adnia az áruért, hogy holnap nem kell-e neki mégának többet fizetnie, mint a mennyiért ő ma adja. Ez a bizonytalanság, óráról-órára változó árhullámlás, úgy, hogy ugyanazon a napon, ugyanaz az árus ugyanannak a minőségű paradicsomnak kosarát 70-80 fillérért is, két koronáért is adta, vagy hogy az árak a szerint alakulnak, hogy a háziasszony kalaposan, vagy kalap nélkül megy a piaczra vásárolni, kényszeríti a kisárust, hogy ő is ugyan adja a pertékáját, a hogyan tudja.

A szolid s becsületes nagykereskedelem szervezetlensége szülte meg a piacz parazitáit, az ablézereket. Néhány ilyen ablézer kora hajnalban ráfekszik a vidékről tengelyen hozott árura s mesterségesen lenyomja az árakat. Az ő révükön jut azután az áru a viszontelárusítóhoz, természetesen már jelentékenyen drágábban. A piacznak ez az új szerve még alig ismeretes, mert lehetőleg csöndben dolgozik. De meg sem várják, hogy a gazda a kocsijával a piaczra érjen. Ott várják már a vámnál s a mit csak lehet ott meg is vásárolnak. Ezeknek a gazdálkodását a hatóságnak ellenőriznie kell.

Ma a kocsikon egyik-másik áru drágább, mint a kofánál. Ennek oka, hogy a spekuláció ezt az intézkedést is a maga javára kamatoztatta. A mit az ablézer viszontelárusítónak eladni nem tud, azzal elhajtja valamelyik szezonpiaczra s ott mint vidéki termelő árusít kicsinyben. Az árakat ő szabja meg s a vidéki, a ki a maga árúját hozza be, az után igazodik s ugyan adja a portékáját, mint a szomszédja. A közönség pedig teljesen tájékozatlan. Azt hiszi, hogy közvetlenül a termelőtől vásárol, pedig kofa ül a kocsin. Az árakat nem ismeri a közönség,

hisz azok folytonosan változnak. Így történik meg, hogy egyik szezonpiacra több ablézer jutván, az árak aránytalanul nagyobbak, mint a másik piacon, a hova akkor véletlenül kevesebb ilyen ablézer-kocsi jutott. Ezt a visszaélést a hatóságnak a legnagyobb energiával meg kell akadályoznia. A közönség tájékoztatása végett pedig czélszerű volna, ha bár a hetivásárokon a rendőrségnél, hogy a közönség könnyen észrevegye és elolvashassa, jegyezni a piacnak az árait.

A hatóságnak tehát módja van a vásár, a kereskedelmi forgalom előmozdítására s azzal a piacz szoliditására a biztosítására.

A jelenlegi állapotokon változtatni termelőknek, eladónak egyaránt érdekében áll. Érdekében, mivel most már, a fogyasztó olyan kereskedelem után vágyakozik, melynek olcsóbb a tendenciája, mely a termelő és fogyasztó között pusztán a legszükségesebb beavatkozást akarja megfizettetni. Ez a törekvés teremtette meg a nálunk még nagyon fejletlen szövetkezeti kereskedelmet. Az egészben igen becses az az alap gondolat, amelyet minden kereskedelemnek át kell vennie: hogy az árak bizonyos mennyiségét előre le tudjuk kötni a fogyasztás bizonyos szükségletéhez. Az így biztosított termelés és fogyasztás nyugodtabb és olcsóbb. Ellenben csak egy napi bizonytalanság is drágítja az árut, mert utána már egyik vagy másik végponton a szimat és a spekuláció adóját kell fizetni.

Különböző rendszabályok, tökéletesítések tehát itt-ott javíthatnak még az élet elviselhetőségén, különösen akkor, ha az áruforgalomból a spekuláció elemeit kiküszöbölünk sikerül. És csakugyan, ez a közeli jövő programjának legmunkásabb pontja. Mert ha már a drágaságot, mint természetes következményt nem küzdhetjük le, legalább ott javítsunk a helyzeten, ahol a drágaság sérelmes és illetéktelen adónemként terheli a közönséget.

BELFÖLD.

— Harczra készen. —

Budapest, október hó 28.

A politikai élet mostanában változatos és mozgalmas. A kormányelnök hárszabály-revizió indítványa ugyan teljes mértékben uralja a helyzetet, a mint az az indítvány fontosságánál fogva másképpen nem is képzelhető, mindazonáltal legutóbb egész más érdekes jelenség merül fel, mely a politikusok elméjét foglalkoztatta s ideig-óráig háttérbe szorította a közelgő ütközet esélyeinek latolgatását.

Meglepett némileg a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártnak az olasz provizorium-javaslatl szemben követett politikája. A pártban az olasz szerződéssel szemben követendő politika elvi megbeszélése alkalmából az ugynevezett harcziasok győztek. Komjáthy Béla erős kisebbségben maradt, sőt éles szóváltásoknak is volt czéltáblája. Vitarendezőket küldtek ki s a tárgyalás az obstrukció jegyében indult meg. Igaz, a függetlenségi párt csak annyit engedett meg, hogy beható vitát indít. De hát ezeknek az uraknak beható vitáit keserves tapasztalatok alapján jól ismerjük. Az ilyen vitákból fejlődött ki mindig az obstrukció. Ezuttal nem így történt. A vita beszünt. Azok az elemek, a melyek ideig-óráig a függetlenségi pártban magukhoz ragadták a vezetést, csufos kudarcot vallottak. Az ország egyáltalán nem reagált a mozgalomra. De még a többi parlamenti párt sem. Így aztán a szónokok is vajmi gyéren jelentkeztek a különben nem könnyű témához s a vita vége hamarabb elkövetkezett, mintsem hittük volna.

Távolabbra kiható jelentősége azonban az esetben nincs. A kormányelnök terveire befolyással ez a pillanatnyi alakulás alig lehet. A hárszabály-revizió tehát jönni fog mindenképpen. A lefolyt hét a szabadelvű párt organizálásával telt el. Tisza miniszterelnök, Dániel Gábor titkos tanácsos és Vojnich István báró, a párt alelnöke órák hosszáig át

ültek együtt a szabadelvű kör Deák-szobájában, hogy a harcz taktikai részét megbeszéljék s a pártot számbavegyék és beosszák. *El lehet mondani, hogy ilyen jól organizálva a szabadelvűpárt még soha nem ment a csatába.*

A másik jelentős mozzanat meg a megbeszélésre bőséges anyagot nyújt az osztrák politika fordulata. Ugy tudjuk, hogy, a nagy örömmámor dacára nincs sok remélni valója Körber urnak az új változástól. A csehek kapnak milliókat vasutakra, folyószabályozásokra, Körber ur pedig a legjobb esetben kap budgetet és talán-talán autonom vámtarifát, egyebet nem. A kiegyezés tehát, a mi bennünket a legjobban érdekel, éppen olyan kevésbé van biztosítva, mint annakelőtte volt. Éppen ezért mi reánk nézve a helyzet semmibe sem változott. A kiegyezés parlamenti elintézése mellett még mindig keresnünk kell tehát annak az eszközeit és módzatait, hogy a javunkra szolgáló megállapodások tartalmilag máskülönbben is életbe lépjenek. Ez az ország érdeke. Következésképen a kormány feladata.

Politikai jegyzetek.

Budapest, okt. 28.

Huszonnégy óráig tartott szakadatlan tárgyalás után az esküdtszék igazmondása szombaton reggel 6 órakor bünösnek, Tisza miniszterelnök megrágalmazójának nyilvánított egy hirlapíró.

Ez a hirlapíró beteges mohósággal keresi minden szereplő egyéniségben és intézményben a hibát, a bűnt. Jó. De az ilyen halálos pallossal járó lovnak soha nem szabad tévednie. Ha kiderül, hogy rágalmozott, elvesztette még ahhoz való jogát is, hogy jóhiszeműnek tartsák.

Különösen az ujságíróknak kell arra ügyelni, hogy a rágalmozó nevet soha homlokára ne süthessék. A toll a leghatalmasabb fegyver, azzal visszaélni soha nem szabad. Itt a tévedés, a jóhiszeműség nem mentség. Az igazságnak a sajtó minden betűjében ragyognia kell. De méltatlan az írói tollra, akinek igazságáról csak egyszer is az derül ki, hogy — rágalom.

Kezdődik a visszaszívás. Pár nappal ezelőtt még dobok, kürtök, réztányérok hirdették világgá, hogy az olasz szerződés amily törvénytelen, ép oly veszedelme a magyar bortermelőnek. Életünket és vérünket! kiabáltak — de ebből a javaslatból nem lesz törvény. Inkább szétszedik a Házat s kő kövön nem marad a remek palotából.

És ime mi történik hirtelen? Elhallgat a duhajkodók lármája s hirtelen végeszakad a nagy harczos vitának. Még pedig — o tempora! o mores! — azzal a megokolással, hogy a mozgalom nem talál visszhangra, mivel hogy a magyar bortermelőkre rendkívül előnyös ez a szerződés, melyet a politikai hóbérok oly mohón és vakon ki akartak végezni.

Az olasz borjavaslatot a képviselőház tegnap részleteiben is elfogadta és áttértek a Rábaszabályozásról szóló javaslat tárgyalására.

A miniszterelnök, a mint Perczel Dezső a Házban hivatalosan jelentette, indítványát e héten nem fogja megindokolni.

A szabadelvűpárt szerda estére hirdetett értekezletét nem tartotta meg, hanem a helyett a rendes szerdai vacsorára gyűltek össze a Hungáriában. A vacsorán megjelent Tisza István gróf miniszterelnök a kormány több tagjával.

A szabadelvűpártban minden reményt feladtak arra nézve, hogy a német kereskedelmi szerződési tárgyalásokra vonatkozó felhatalmazási javaslat a hárszabályok revíziója előtt tárgyalható legyen.

Tisza István gróf miniszterelnök, a mint hirlík, baráti körben kijelentette, hogy a többségnek a bekövetkezendő nehéz napokban tudnia kell kötelességét, s nem szabad visszariadnia, ha az ellenzék akaratának megnyilvánulása elé akadályokat gördítenek.

A szabadelvű klubban nagyobb port vert föl a szász képviselők magatartása. Ezek ma nyilatkozatot tettek közzé, amelyben a vallás és

közoktatásügyi kormány által beterjesztett új népoktatási törvényjavaslat ellen állást foglalnak. Ez a javaslat — mondják, — sérti az 1868. évi nemzetiségi törvényt, megszorítja az erdélyi ág ev. egyház törvényileg biztosított jogait, veszélyezteti a szász népiskolák fennállását. Emiatt a javaslatot nem fogadják el, s ezen visszautasító álláspontjukat ott, ahol arra hivatva lesznek, behatóan és erélyesen megfogják okolni. További elhatározásukat a javaslat ezen stádiumában fölsőlegesnek tartják kijelenteni, hanem fenntartják ezt az időre, ha a javaslat a képviselőházban tárgyalatni fog; akkor úgy ők, mint választóik tudatni fogják elhatározásukat. A nyilatkozat nagy feltűnést keltett, habár annak csak akadémikus jellege van, mivel a törvényjavaslat egyelőre rövid időn belül nem kerül tárgyalásra.

Lukács László pénzügyminiszter ma tartotta meg expozéját a képviselőházban. Az expozét a napokban magánkihallgatáson előterjesztette ő felségének.

Ezután a képviselőház októberi üléseit bekezeszti, s csak az ünnepek után, november 3-án ül újra össze. Valószínű, hogy az első novemberi ülésen a miniszterelnök által benyújtott hárszabálymódosító javaslat megokolási indítványa kerül napirendre, s már a következő ülésen megtartja Tisza István gróf indokoló beszédét.

Ezután megindul a nagy harcz, amelynek kimenetele e' a pártok nagy érdeklődéssel néznek.

Az ellenzék egyes pártjaiban, hir szerint elhatározták, hogy a Kossuth-párttal nem fognak közös akcióba lépni, mert az a megállapodásokat nem szokta betartani. Minden párt a saját szakálára és a saját gusztsusa szerint folytatja a harczot, s csupán, — így hirdetik, — a végső célban egyesülnek, hogy a miniszterelnök revízió-javaslatát meghiusítsák.

Zug az éji bogár, neki megy a falnak. A balti flotta pedig beköti a szemét és úgy vág neki fogvaczogva, a félelemtől eszt vesztve a borzalmasan bizonytalan tengeri veszedelemnek. Minden hullám taraján egy japán vigyorog reá, s a szegény orosz matróz még mielőtt eljuthatna a sárga tengerig, már az északi parton ezer halált él át a rettentő gyávasággal. Szegény angol, halászbárkában rémes japán hadi hajóhadat lát és a halkaparó fapengéjü kést, irtóztató hadi szernek képzelni. Mi telhetik hát tőle a nagy éjszakában? Elsüti az ágyut és lövöldöz gyilkol vaktában.

Ime ilyen bolond az a balti flotta, mely hónapokóta készült az indulásra s a mikor végre elindult, ijedtében angol halászsokat japán hősöknek nézett és bombázni kezdett.

Valóban feltűnő, mennyire hasonlít ez a bolond balti flotta a mi ellenzékünkhöz.

Ez is mindig rémeket lát és eszeveszetten neki megy ártatlanoknak és munkálkodóknak és nevetséges félelmében sötögeti el a bombákat és mikor aztán észreveszi, hogy bolondot cselekedett, hirtelen leszerel és menekül a végtelen óceánra.

A fák alatt már csörögnek a száraz levelek és kor reggelenként ritkás köd imbolyog a lapályokban. A galyak mindennap barnábbak lesznek; itt-amott csüng róluk egy-egy sárgás-piros levél, melyre arany zománcot von az őszi napsugár. Az ember ézni, hogy közeledik a tél. Némaság, a munka után következő álmos csönd ül mindenfelé, melybe éles hanggal beleköszönt olykor a kerti fákön gubbaszkodó czinege. És fönn a szürke égboltozaton lomhán huzódó vándormadarak fekete vonala fest rég ösmert képet, mely érzéseket, gondolatokat kelt az ember lelkében. Látja a nyár szépségeit. Érzi, hogy továtűnik, elszáll miut a szellő és szeretne utánna menni. Élvezni tovább a szabadságot, a friss és illatos levegőt . . . De hát itt kell maradni és bele kell törődni a szürkeségbe, az álmos elernyesztő hangulatba.

Az erdők korán fakadó fái már kopaszok, a kereskedők kirakataiban koszoruk emlékeztetnek a halottak ünnepére és a temetők is apránként új köntöst öltenek. Délutánonként

egyre több ember járja a sirok birodalmát, akik szótlanul, lehorgasztott fejjel igazgatják a rögöket s a korhadó fejtájakat. Szóval munkába fog és versenyre kell a fölújuló kegyelet és a szívek elmulhatlan szeretete itt ezen a hüvös helyen is. És a tisztogatás egyre fokozódik, mint amikor nagyon kedves vendéget vár odahaza az ember.

A kedves vendég ilyenkor az elköltözött szelleme, mely feljön a porhanyos sírból és a lelkünkre borul fájó emlékével . . . . .

Gondolatok a nevelés köréből.

Sz.-udvarhely, okt. 23.

(Az atya) A gyermeknevelés nehéz, de magas-tos munkája nem lehet csupán a nő: az édes anyáé. Részt kell abban vennie a férjnek: az édes atyának is, még pedig a gyermek születése első percétől kezdve.

Mondják, hogy az élet ezer meg ezer gondja, baja teljesen leköti a férjet. Munkája, a melyet a családja fentartásáért végez, annyira elfárasztja, kimeríti, hogy sem ideje, sem kedve bibelődni, foglalkozni a gyermekekkel.

Legyünk igazságosak!

Hát az igazi, jó nőnek nem kell-e részt venni az élet nehéz küzdelmeiben? A háztartásnak megszámálhatatlan gondjai, a férfi keresményének helyes beosztása, általában pedig a családi életnek rendben tartása olykor nem ró-e elviselhetetlen terhet az anyára: a férjnél sokkal gyöngébb szervezetű nőre?

Beszéljünk őszintén. A családanya már társadalmi berendezkedéseinknél, szokásainknál fogva is nehéz munkája után csak talál itt-ott egy kis szorakozást. Ám a nő, különösen azon családi életben, a hol a férj elég igazságtalanul teljesen kivonja magát a gyermeknevelés fárasztó munkája alul: — valóságos rabszolgája családjának, rabja az életnek. Nincsen se éjjele, se nappala. Nappal a házi teendők óriási sorozata áll előtte. Éjjel talán beteg gyermeke mellett kell szivrepesztő fájdalmakat átélnie.

Mondhatjuk, hogy az anyának önfeláldozó munkásságát csak a jó Isten tudja legjobban. Mi elég önzők vagyunk — férfiakul, — hogy azt be nem látjuk. Igen sokszor egészségét, életét is áldozatul hozza, csak hogy asszonyi, anyai kötelemait hűen teljesíthesse.

Bizony sok, igen sok nőt találunk, a kit virágjában hervaszt el az a nehéz munka, az a sok gond, a melyet a család renben tartása megkíván. Erején túl dolgozik, míg lassan-lassan elpusztul a drága élet, mely minden percét családjának szentelte. Kialszik az az élet, mely a boldogság sugaraival vonta be a családot; mely szeretetet árasztott mindenfelé.

S vajjon lehet-e rettenetesebb csapás annál, midőn a jó, az önfeláldozó anyát éppen akkor ragadja ki a halál családjá köréből, midőn még apró, neveletlen gyermekek népesítik be a családi életet? . . .

Isten a gyermeknevelés nehéz munkáját megosztani kívánta az atya és anya között. A gyermeki lélek összhangzatos művelése ugyanis csak a kettőnek közös fáradozásán, munkáján épülhet föl.

Miként az anyát, épúgy az apát is csakis a szülői kötelek hű teljesítése boldogíthatja. Vagy boldogítóbb érzés lehet-e annál, mint az, midőn az atya munkája után visszatérve családjá körébe, izzadságtól verejtékező homlokát az a kéz törli le, a kinek minden gondolata, vágya: családjá boldogítása. A férj és nő egymás iránti szereteténck ezen megnyilatkozásában olyan nevelői momentum van, mely épít a gyermeki lélekben: fölépíti láthatatlanul a megelégedésnek, a szülők iránti szeretetnek a templomát a gyermeki lélekben.

Ha igazi örömről van szó a mi életünkben, lehet-e annál nagyobb öröme az atyának, mint az, ha családjá körébe lépve, gyermekei csókokkal halmozzák el; ha oda simulnak hozzá, s szeretettel-teljes szavára vidámság ömlik el arcukra. Ha látják, hogy az atya megbecsüli az anyát, sez az atyá, nem veti-e meg az az élet legszebb ideáljának alapját? Ha látja a gyermek az atya gyöngédségét édes anyjával, legnagyobb jótevőjével szemben, látja azt, hogy az anya mint nyújt vigasztalást a csüggedt, az élet szenvedéseitől gyötört férfunak: hol az a nevelői kéz, mely ennél áldásosabban fejleszthetné az emberi szívet, mely ha jó: az élet legdrágább kincse; ha rossz: az élet legnagyobb csapása, átka.

A mint a nő családjá körén kívül sehol se találja föl az igazi boldogságát s a külvilág nyújtotta

élvezetek között valami mindig rágódik lelkén, úgy a férfi is csak itt, ebben a kis világban, találhat megnyugvást az élet bajaiban. Csak itt merithet erőt, kitartást a további nehéz munkára; csak itt, övének szerető körében remélheti Isten áldását fáradságos keresményére.

Az anyai szeretettől fölélesztett hajlamai a gyermeknek még csak zsenge hajtások. Első ébredésük-nél álljon őrt az atya is. Legyen támogatója, segítője az anyának. Hisz jól tudjuk, hogy a nőtámasz nélkül, férje segítsége nélkül a legnagyobb ön feláldozással sem teljesítheti a jó nevelés megkívánta kötelemait.

Az anya nevelői munkásságát hasonlíthatnók a tavaszi naphoz. A mint ez új életre kelt mindent a természetben: ezt munkálja az anyai is a gyermeki életben. Ám miként a természet zsenge hajtásainak hogy fejlődhessenek és megerősödhessenek a napsugarainak fokozottabb melegére van szüksége: épen úgy neveli, erősíti, érleli meg az atya is ama lelki erényeket, a melyeket a családi élet ragyogó napja: az édes anya keltett életre.

Minél mélyebben ver gyökeret az atyák lelkében ez az élet tapasztalataiból levont igazság, annál biztosabb alapját rakhatják le a boldog családi életnek.

A családok összessége alkotja az államot. A milyen a család: olyan az állam. Ezt egy hazafias apának sohasem szabad felednie. —er —f.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, okt. 30.

A dal vége.

Vajjon mi lesz a dalnak vége egykor

Az élet szelíd, csöndes alkonyán?

A szent érzelem, mely most áhevit még,

Kap-e már akkor zengő hurba tán? . . .

Vajjon virágok méla susogásán

Elandalog majd lelkünk boldogan?

S édes mámorban elfeledjük majdán,

Hogy felettünk a perc úgy elsuhan? . . .

. . . És látjuk majd a napsugárt szemünkben

Rejtelmes fényben földerengeni?

. . . És elcsattan-e a csók ajkainkról:

A mámorító, édes, isteni?

Vajjon mi lesz a dalnak vége egykor:

Szomorú, gyászos? — boldog és vidám?

Zokogni fogunk, vagy tán fölkacszagni

A dal végének csengő dallamán . . .?

Vagy úgy lesz tán, hogy fejfáinkra írják:

. . . A dal végét mi el se érhetünk —

S a dal vége tán temetői dalban

És gyász zenében csendül csak felénk.

Sirunk felett bus szellő-szárnyon száll majd

A dal, mely sirni és kacszagni fog:

— A földön mindig boldogságra vágytak,

A sirban végre ők is boldogok . . .

Szent-Imre ünnepély. A székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium ifjúsága védőszentjének Szent Imre hercegnek tiszteletére november hó 5-ikén a d. o. 9. ó. tartandó szent mise után a főgimnázium dísztermében ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora a következő: 1. „Szent Imre herceg“ Kerschtl. Előadja: az ifj. énekkara. 2. „Ünnepi beszéd“ Tartja György Dénes önképzőkör elnök. 3. „Hegedűszó“ Harmonium kísérettel előadja: Barsay Béla VIII. o. t. 4. „Szent Imre napján“ Jánosy Bélától. Szavalja: Jánosy Sándor VII. o. t. 5. „Hymnus“ Silchertől. Előadja: az ifjúság vegyeskara. 6. „Szent Imre“ Szemlér Ferencztől. Szavalja: Sebestyén Mózes III. o. t. 7. „Az Úr itél“ Melodráma. Előadja: Ferenczy Károly VIII. o. t. Zongorán kíséri: Morascher Hugó zenetanár. 8. „Májusi harang“ Előadja: az ifj. zenekar.

A székelyföldi ipari kiállítás megnyitása. A múlt vasárnap — mint nekünk jelentik — előkelő közönség jelenjében nyitották meg Marosvásárhelyt a kereskedelmi és iparkamara által rendezett segéd és tanonc munka kiállítását. A székely iparmúzeum tágas termeit megtöltötte a kiállított szebbnél-szebb tárgyak sokasága, melyek mindenike az illető ipar-ágnak egy-egy remeke. A megnyitás pontban 11 órakor történt. Tauszig B. Hugó iparkamarai elnök, gróf László István főispán, dr. Bernády György Marosvásárhely főpolgármestere, s a város és vidék notabilitásai jelenlétében, lelkes szavakkal ecsetelte azt a kiváló fontosságú alkalmat, hogy most a Székelyföld

leendő iparos mesterei állították ki legjobb tehetségük produktumait. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a nagy közönség szétoszlott a kiállítási termekben, a szebbnél-szebb tárgyak megismerésére. Összesen nyolcz csoportban foglalták össze a kamara területén levő iparos segédek és tanoncok munkáit, s az emeleten külön, versenyen kívül, a marosvásárhelyi fa- és fémipari szakiskola, s az udvarhelyi kő- és agyagipari szakiskola együttes kiállítása foglalt helyet. A kiállításnak ez a fénypontja. A marosvásárhelyi szakiskola úgy fa-, mint fémkészítményei meglepő szépek, s különösen nagy látogatottságnak örvend. Az udvarhelyi szakiskola díszes, magyaros motívumokkal díszített edényei, tálai nagyon csinosak, feltűnő színpompások. Igen szép hintókat és jukker-kocsikat állítottak ki a szászrégeni és a marosvásárhelyi kocsigyárosok segédei, tanonczai. Ez a legfejlettebb ipar különben, s úgy a nyerges, valamint a szíjgyártó ipart tanulók ebben az osztályban mutatták be izléses munkájukat. Nagyszabású kiállításra természetesen sem idő, sem elegendő eszköz nem állván a kamara rendelkezésére; nem volt összehozható, s az iparos mesterek indolenciáját mi sem bizonyítja jobban, mint hogy például Kézdivásárhely, melynek pedig tudvalevőleg elég fejlődött ipara van, alig szerepel a kiállításon. A szabó, szövő ipar egész termet tölt be. A divatos zakó kabáttól és frakktól egész s czondra ruháig minden rendű és rangú férfi ruházati cikkek vannak kiállítva. Izléses, csinos munkák, s a hazai jelszót tartva szem előtt, a posztók és kelmék hazai gyárakban készültek. A cipész iparban első helyet a marosvásárhelyiek vívták ki maguknak. Bakancs, báli cipő, turistai és utcai használatra szánt topánkák s a kordovány, meg vadász csizmák egész sokaságát állították ki. Az egy pár fontos cipőtől — a pár gramnyi báli divatos lakk topánig minden fajtából van itt, s mindjárt az első napon igensokan vásároltak belőlük. Minden egyes tárgy eladó, még pedig feltűnő olcsó áron. Egy remek takaréktűzhely, melynek úgy kivitele, mint praktikus volta azonnal szembeötlő, 115 koronáért kelt el. Alig van ezzel az árral maga az anyag is megfizetve, nem számítva a ráfordított időt és fáradságot. A rendezés fáradságos munkájában Fekete Jakab az áll. ipari szakiskola érdemes igazgató-főmérnöke egy külön rendező bizottság élén vett részt, s a nagy szakértelemmel elrendezett csoportosított tárgyak is azt bizonyítják, hogy sem időt, sem fáradságot nem kíméltek ennél a fontos ipari kérdésnél. — Délben disztrakoma volt, melyen mintegy százötven, jobbara iparos vett részt, de megjelent azon gróf László István főispán, Bedőházy János, Sebess Dénes orsz. képviselő, Hegedűs Sándor rendőrkapitány, Tauszig B. Hugó kir. tanácsos iparkamarai elnök, Szakács Péter, László Gyula titkárok stb., a közeli és távolabbi vidékek küldöttei. A barátságos lakomán számos felköszöntő hangzott el. A délies bankett délután 5 órakor ért véget, a mikor a vendégek nagyrésze a szerzett tapasztalatoktól megrakodva oszlott szét. A kiállítás még e hónapban nyitva lesz, s igazán tanulságos volna, ha székely iparosaink közül minél többen látogatnák meg azt.

Ugron Gábor állapota. Ugron Gábor, ki ellen Demeter Zakariás feyédi napszámos merényletet követett el, mint megirtuk, a múlt csütörtökön Budapestre utazott. A képviselő, mint nekünk írják, csak az éjszakai utazástól merült ki, azonban már szerdán a Házban is megjelent. Lakásán állandóan látogatták tisztelői és barátai és az ország minden vidékéről annyi részvétlívratott és levelet kapott, hogy azokra egyenkint válaszolni képes nem lévén, ez úton mond köszönetet az iránta tanúsított részvétért.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Keith Károly, volt helybeli főgimnáziumi tanárt, jelenleg a soproni Lachne-féle főgimnázium rendes tanárt, a mármaroszi ev. ref. főgimnáziumhoz, a feunálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá nevezte ki.

A kormány és a sztrájkok. Tisza István gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter a sztrájk-mozgalmak dolgában rendeletet küldött szét az ország valamennyi törvényhatóságának. A rendelet tartalmát az alábbiakban ismertetjük: A rendelet elején kijelenti a miniszter, hogy téves uton járna a hatóság, ha a káros sztrájkmozgalmak orvoslását a tömeges munkamegszűntetés tilalmában, vagy megtorlásában keresné. Az ipartörvény csak az összebeszélést tiltja, de nem a tömeges munkamegszűntetést. Nem alkalmazható az ipari munka viszonyaira az 1848. II. t.-c. ama rendelkezése sem, mely szigorú megtorlással sújtja a szerződött munkásoknak a szerződés teljesítésétől való vonakodását, vagy arra való csá-

bitásukat. A szerződéssel elvállalt munkát teljesíteni kell. Az oly munka megtagadása, melyre elszegődött, vagy melyet szerződéssel elvállalt az illető, nem sztrájk a szó helyes értelmében, de szerződésszegés, kötelelességteljesítés megtagadása, mely méltán vonhatja magára a törvény egész szigorúságát. De abból, hogy ezt az eljárást megtorló intézkedésekkel sújtják, oly rendelkezések jogossága egyáltalán nem következik, amelyek a munkábaálláskor kiváonák a munkást a munka feltételeinek megállapítására irányuló törekvéseiben megzsbasztani. Az állam és a hatóság tiltó és büntető jogköre csak arra terjedhet, hogy meggátolja vagy megtorolja a munkába állani vonakodó munkások minden oly ténykedéseit, amelyek személyi és vagyontulajdonuk ellen irányulnak, akár pedig szabad elhatározásukban kívánják őket korlátozni. A sztrájkok nagy része ilyen ellenségekkel van egybekötve, miért is elsősorban az a feladat hárul egy a közhatóságokra, mint az érdekelt társadalmi körökre, hogy kipuhatólják, feljelentsék, felderítsék és megtorolják a tiltott eseményeket. Elvárja, hogy minden helyi hatóság, ha kell, a legszigorúbb eszközökkel is, fentartsa a teljes személyi és vagyoni biztosságot, megvédjen mindenkit bármilyen terrorizmus kísérletekkel szemben, megtorolja a törvénytelen cselekedeteket és törvényes jogánál fogva eltávolítsa amaz elemeket, akik a munkásokat ilyen törvénytelen cselekedetekre csábítják. Ha a hatóság teljesíti e köteleességét és ebben az érdekelt társadalmi tényezőkről kellő támogatásra talál, úgy egy csapással vége lesz az izgató elemek ama varázshatalmának, mely a munkások tömegét, gyakran jobb belátásuk ellenére, céltalan küzdelmekbe sodorja. De magát a munkást ama jogától, hogy a munkába álláskor érdekét saját belátása szerint határozza el, megfosztani szabad államban nem lehet. E kérdés megérdemli minden együttműködésre hivatott faktort odaadó, fáradhatatlan tevékenységét. A kormány teljes erejével rajta lesz, hogy az erre irányuló intézkedések egész sorozatával rakja le a jobb jövő biztos alapjait és e téren bizalommal számít a törvényhatóságok és az egész magyar társadalom hathatós támogatására. Hasonló rendeletet intézett Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter is az iparhatóságokhoz.

Ellenőrzési szemlék. A közös hadsereg kötelékébe tartozó városi illetőségű és itt tartózkodó tartalékos és póttartalékosok ellenőrzési szemléje holnap, hétfőn, 31-én, délelőtt tartatik meg a megyeház díszterme előcsarnokában.

A válópör. Egyik fiatal ügyvédünkhöz a minap beállt egy jó székely, szomorúan lelogó bajszszal: — Hallom, hogy a tekintetes ur érte legjobban, hogy a férfit meg asszonyt, hogy kell elváltatni. — Foglalkozom ilyen ügyekkel! — mondta az ügyvéd.

— No hát válasszon el engemet az asszonytól. Nem sajnálom a költséget. Tovább élni úgy sem tudok vele, mert házsártos is, meg kikapós is.

— Az bizony éppen elegendő ok az elválásra. Mikor keltek egybe?

— Nem keltünk még egybe!

— Hát?

— Csak úgy élünk egymással!

— De hát hiszen akkor nem kell válópör! — szolt ügyvédünk. Egyszerűen lerázhatja nyakáról az asszonyt.

Az atyafi elgondolkozott. És aztán lassu hangon azt mondotta:

— Hát azt hiszi a tekintetes ur, hogy ha azt az asszonyt csak úgy egyszerűen le lehetne rázni, hát eljöttem volna ide?

Korcsolyaegyleti közgyűlés. A Székelyudvarhelyi Korcsolyázó-egyesület évi rendes közgyűlését ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a titkár irodájában, melyre az egyesületi tagok ez úton hivatnak meg. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárvizsgáló biz. jelentése. 4. Tagtörlések. 5. Az új pavillon bebutorozása kiküldött biz. jelentése. 6. Tagsági díjak megállapítása. 7. Választások.

Memento mori . . . Már a levegőben érzik halottaknapjának boros hangulata; a lombok a földön, az avar világa elérkezék. Az esztendő már-már megfutotta pályáját, végéhez közeledik. Ott áll közel a sirhoz, melybe beleroskad menthetetlenül, mint az ember, akinek megállt szívében a dobogás. Itt van a halottak napja, a kegyeleté, elmélkedjétek. Elmélkedjétek, hogy a nappal egy rövidke perc, az éjszaka sötétje végtelen. Memento mori. Gondoljatok a halálra, hiszen erre emlékeztet a természet haldoklása is. A hűvös, borongós őszi nap vissza ragad az emlékezet szárnyán azokhoz a szép napokhoz, amikor mind együtt valánk kedveseinkkel, szeretteinkkel — mikor a levél hullásán csak sajnálkozánk, de köny nem nedvesíté arcunkat, mert egy sem hiányzott a mieink közül. De az emlékezettel egyesül a remény s a szomorúság. A mily nyomott ott kűnn az idő, épen olyan

nyomott itt benn a kedély. A közelgő halottak napján visszajő az édes szülő, az imádott férj és feleség, a felszállott kis angyalok mind-mind tárt karokkal közelednek, hogy a magasz'os kegyelet-ünnepet együtt üljék velünk. A porladni indult csontok új életre kelnek, jönnek a vigasztalásokkal s a gyöngéd szemrehányással, ha elfeledtük őket. Drága gyöngyök most a széthullt porszemek. Nincs ezenkívül egyetlen nap sem az évben, amelyen mindent leküzdene az emlékezet hatalma. Igaz, hogy a kegyelet, igaz megemlékezésnek nem volna szabad csak egyetlen kitűzött napjának lennie, hiszen a fájdalomnak szakadatlanul kellene élnie a szívben, de mégis megindító, nagyszerű, midőn egy egész társadalom leteszi munkája eszközeit, nem gondol mulatságaira és kizárólag ama városba, ahol a virágról, a faágról, a márvány emlékkőről s korhadtt fakesztről csak ezt az egyet halod: Memento mori! A temető egyszerre bucsuhelylyé változik, hol a hervadó bokrok, lombvesztette fák tövében kedveseink alusznak örök álmukat, megszűnik egy pár órára az é'őknek zajos zibivására s az élők szíve csak azokért dobban fel, akik már nincsenek. A fájdalom szavai röppentenek el az ajakról, az egy évig visszafojtott árból megerednek a könnyek cseppei. A bánat utat tör magának valóságából nem veszít az által, hogy öntudatlan keservben, szívet rázó jajokban nyilatkozik. A lesújtott lélek megkönnyebbül a feltámadás gondolatára. A ragyogó fény oda kűnn elhomályosodik, a lámpák lassanként kialusznak, a koszorúk virágai összehúzzák kelyheiket, a világosság és zaj miatt elriasztott bogárkák zsonganak még egyet s a pár órára megélenkült temető régi csendje ismét beáll, a halottak sovár fájdalommal még egyszer visszatekintenek az elhagyott világra, ahová nekik egy egész hosszú esztendőn keresztül csak egyetlen napon szabad visszatérniök, aztán leszállanak abba a rideg mélységbe, amely végső határ az élő és kihalt világ között. Az élők kisírták szemeiket, lerótták a kegyelet nyílt adóját, a sajtó szív, mely pár percre kinyílt volt, megint bezárul és magába rejti néma bánatát . . .

A kamarák a képviselőházban. Az eszmék összezavarása, a fennálló intézmények és helyzetek félreismérése sokszor fura javaslatokat szül. Ilyen a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara legutóbbi teljes ülésének határozata, mely szerint a kamara feliratot intéz a kereskedelmi kormányhoz, hogy a kereskedelmi és iparkamarának — miként Ausztriában — a parlamentbe képviselő-küldési jog biztosítsák. Felesleges hozzátennünk talán, hogy az indítvány nálunk, ahol szabad népképviselési parlamenti rendszer van, kivihetetlen.

A reformáció évfordulója. A helybeli ref. kollegium f. hó 31-ikén (hétfőn) délelőtt 11 órakor az intézet nagytermében a reformáció évfordulója alkalmából iskolai ünnepély rendez, melyre a t. szülöket és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az intézet igazgatósága. Az ünnepély sorrendje: 1. Közének (Xc. zsolttár). 2. Imát mond Csutak István h. vallásánár. 3. Szavaltat. 4. Alkalmi beszédet tart Szabó Árpád r. tanár. 5. Hymnusz, éneklés a közönség. — A székelyudvarhelyi evang. református egyház is méltó képpen ünnepli meg október 31-ét, a reformáció évfordulójának napját. Ezen alkalmából ünnepélyes istentisztelet lesz ma, vasárnap d. e. 10 órakor a gyülekezet részére, melyen az imát Szabó András s. lelkesz, az egyházi beszédet Vajda Ferencz ref. pap tartja. Október 31-én a miniszter szünnapot rendelvén el az összes iskolákban a protestáns tanulók részére: a református tanuló ifjúságnak fog külön istentiszteletet tartatni, d. e. 9 órakor. A nap jelentőségét ezen alkalommal is Vajda Ferencz fogja felfejteni a növendékek előtt. Ezen kettős ünnepre a ref. paphivatal tisztelettel meghívja a ref. anyaszentegyház tagjait és az érdeklődő közönséget.

Színházi ujdonságok. Színészeink nemes buzgalommal hozzák egyik ujdonságot a másik után színre, s ez ideig a 9 bérlés estén nyolcz ujdonságot mutattak be igen jó összevágó előadás keretében. Azonban, sajnos, a nagy közönség a direktor és társulat ezen igyekezetét — az egy Aranyvirág kivételével — mindvégig nem méltányolta oly módon, hogy a mindenesetre nagy anyagi áldozattal járó szintermékek megközelítőleg is kifizették volna magukat. Bárhogy is kerüljünk a szót, bizony ez a közönség műpártolását nem valami kedvező világitásban mutatja be, noha azt méltán és jogosan várhatja meg az a szintársulat, amely olyan jó erővel és tekintélyes karszeméllyezettel bír. A társulat pártfogására egyébiránt a közönség mintegy rá volna kényszerítve akkor, amidőn színházban egy

évben csak egyszer és akkor is meglehetősen rövid ideig lehet része, és kétszeresen szükséges teljesíteni a pártolással, mivel a szinikerületbe való belépésre a város jelentkezett és ezzel mintegy kötelezettséget is vállalt arra, hogy a bejövő szintársulat exisztenciáját egy hónap tartamára biztosítja. El-esett most már az a régi meentség is, amit eddig oly szívesen hangoztattak, hogy t. i. a szinterem alkalmatlan a közönség befogadására és annak rossz levegője és életveszélyes volta következtében nem kereshetik fel a színházat oly mértékben, ahogyan lelkük és műérzésük azt megkíváná. A terem most mi kifogásolni valót sem hagyhat fenn, már a közönség kényelmét illetőleg, mert ami hibája van, mint például a kis szinpad, a rossz öltözők, az tisztára a színészeket sújtja. Legfőbb ideje már, hogy szakítsunk azon rossz tulajdonságunkkal, hogy a meglevőt mindig lekicsinyeljük, és a színházat oly mértékben keressük fel, amely mértékben az a művelt közönség szellemi szükségletét kell hogy képezze. Mint előre bocsátottuk, a direktor az új szini termékek megszerzésére csak nem öneraját felülmuló áldozatokat hoz, aminek igazolásul csak példaképpen emlitjük föl, hogy a jövő hét keddjén a *Diákélet* kerül bemutatásra, az a *Diákélet*, mely a külföld szinpadjain oly nagy hatást keltett, és amelyet Magyarországon először tegnap este adtak a budapesti Vig-színházban. Lesz a hétnek különben egyéb szini szenzációja is, ugyanis valamelyik napon *Radnóthy*-t, amelynek mindössze öt napja volt a premierje a budapesti Nemzeti színházban, fogják adni. Szóval a társulat minden lehetőt megtesz a közönség fokozott igényeinek kielégítésére és most a közönségen a sor, hogy ezt a nemes igyekezetet, tömeges pártfogásával méltányolja.

A székelytakarék háza. A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint csődbíróság, tegnap, szombaton Göllner Béla csődbiztos elnökle mellett tárgyalta a kir. kincstár azon ajánlatát, hogy a csődtömeghez tartozó székelykeresztúri emeletes kőházat megvásárolja. A tárgyalás rendén, melyen dr. *Válcik* Ferencz tömeggondnok is jelen volt, és a mikor a hitelezők képviselőiben dr. *Soó* Rezső és dr. *Kovácsy* Albert ügyvédek jelentek meg, elhatározták, hogy a kérdéses épületet 80 ezer korona árban a kormánynak átengedik. A kormány, tudomásunk szerint, a csaknem teljesen új palotába a kir. járásbíróságot és kir. adóhivatalt helyezi el.

Heti műsor. B. *Polgár* Béla szintársulata e hétre a következő műsört állította össze: Vasárnap: Sárga csikó. Hétfő: Postás fiu és a huz. Kedd: Diák élet. Szerda: Bob herczeg. Csütörtök: Gyurkovits leányok. Péntek: Aranyvirág. Szombat: Hajduk hadnagya.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter *Himlér* Ákos dr. oklándi ügyvédjelöltet a székelyudvarhelyi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul rendelte ki.

Székelyudvarhely jövő évi költségvetése. Székelyudvarhely város 1905. évi közigazgatási szükségleteiről valamint az ezek fedezésére szolgáló jövedelmekről szóló költségvetést *Szakáts* polgármester összeállította, s az a napokban lesz a képviselőtestületi tagoknak megküldve. E szerint a Bevételi oldalon a következő rovatok szerepelnek: 1. Tőkék kamatai 25 20 — 2. Jogok jövedelme 88544.50 — 3. Ingatlanok jövedelme 20746.41 — 4. Különbféle bevételek 9850.00 — 5. Térítmények 1200.00 — 6. Mezőőrök illetménye 1200.00 — 7. Előre nem látott jövedelmek 3000.00 — 8. Pótadók (5% felsőleányiskolai 4741.28, 3% ovodai 2844.75, 2% ipariskolai 1896.50, 20% közigazgatási 18965.12) 28447.65. Összesen 151 813.76. — Ezzel szemben a szükséglet: 1. Különnemű adók 36781.62 — 2. Tisztviselők, segéd és kezelőszemélyzet javadalma 44390.00 — 3. Szolga, rendőr és szegődvényes személyzet javadalma 12802.00 — 4. Ezek ruha átlánya 2100.00 — 5. Tanítói fizetések 8604.22 — 6. Töketörlesztés és kamatok 17000.00 — 7. Hivatalos helyiségek bére 2700.00 — 8. Irodai szükségletek 4040.00 — 9. Napi díjak és utiköltségek 300.00 — 10. Épületek, kutak és utak fenntartása 4545.00 — 11. Előre nem látható kiadások 3000.00 — 12. Mező- és erdőőrök illetménye 1200.00 — 13. Különbféle kiadások 14529.28. Összesen 151592 kor. 12 fill. Összehasonlítva a bevételek összegét a kiadásokéval, mutatkozik 221 k. 64 f. többlet. — A pótadó alapját képező állami egyenes adó összege 99816 kor. 47 fillér. Ebből 5% vétetvén behajthatatlannak marad 97825 kor. 65 fillér. Ennek alapján 1% pótadó 948

kor. 25 fillért tesz ki. — A költségvetés nov. hó első felében tartandó közgyűlésen kerül tárgyalásra.

Az O. M. K. E. Marosvásárhelyt. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székelyföldi kerületének megalakítása iránt indított mozgalom mind nagyobb hullámokat ver. Ujjonnan belépő tagok egyre szaporítják a kerület tagjainak létszámát s a mai alakuló gyűlésre sok vendég érkezik Marosvásárhelyre. Több taggal képviselteti magát az országos központ Budapestről. Le jön a vezér is: *Sándor Pál* országgyűlési képviselő, hogy a mozgalom célját és programját kifejtse. Sándor Pál a következő érdekes levelet intézte a szervező bizottság elnökéhez Harmath Sándorhoz: „Kerületük folyó hó 30-án megtartandó alakuló gyűlésére szóló szíves meghívásukat vettem s a legnagyobb köszönettel elfogadom. A Székelyföld mostoha gazdasági viszonyai immár a legnagyobb mértékben megérdemlik, hogy az illetékes körök figyelme feléjük forduljon, hogy a hanyatlás feltartoztatására történjék valami. A fellendülés első feltétele azonban meggyőződésem szerint az, hogy maguk az érdekeltek, elsősorban pedig a sok megpróbáltatáson keresztül ment, hazafias és nagy intelligenciájú székely kereskedőség megmozduljon, szervezkedjék s egyesült erővel igyekezzen a Székelyföld pangó gazdasági életének új lendületet adni. Ezt várom én el az önök kerületétől, amelynek a megalakulását ekkép kétszeres örömmel üdvözölöm. Készséggel fogom tehát megragadni az alkalmat, hogy érdemes székely kartársaimat otthonukban is felkeressem s személyesen is köszönetemet fejezzem ki mindazoknak, akik a kerület megalakítása körül fáradoztak“.

A rossz kenyér és kifli.

A gasztronómiában a kenyérnek és általában pék süteménynek nagy hivatása van. Ahoz, hogy a gyomor jól emésztessen, feltétlenül szükség van kenyérré, ezért azok, akik nem esznek kenyeret vagy csak nagyon keveset esznek, vagy pláne rossz kenyeret esznek, nem lehetnek egészséges emberek.

A kenyér felszívja a gyomorban a híg részeket s ez által konzolidálja az anyagot, melyet a *saccus gastricus* vegyileg felbont. Ha túlságos folyékony állapotban jó a táp az előgyomorba, ugy az emésztés igen gyorsan s fejtelenen történik s a belekbe átdolgozatlan állapotba hatolva, ott fájdalmakat (nyilalásokat, görcsöket) okoz. Miután az embernek fogrendszere mutatja, hogy hú-, fu- és magevő állat — ugy az utóbbi táplálékot is természet szerint meg kell adni. A mag pedig legalkalmasabban kenyér alakjában nyújtatik az embernek.

Mind ezekből következik, hogy a jó kenyér a legbiztosabb táplálék. Igen de mi a jó kenyér? Minőnek kell a jó kenyérnek lennie?

Hogy a kenyér és kifli megfeleljen a hozzáköött gasztronomikus kívánalmaknak, eltekintve táptartalmától, jól kell kisütve lennie, porosnak kell lennie és romlatlan állapotban lenniök. A sütet biztosítja a szárazságot, apró lyukacsossága mechanikai felszívó képességét. A nedves kenyér nem vesz magába elég ievet a gyomorban, épp ugy a nagylyukacsosságú kenyér is (p. o. timsóval felfuvarott). Az eléggé ki nem dagasztott vagy sütetlen kenyér fermentációba jön a gyomorban (utánkel) s ezáltal mesterségesen hátraltatja az emésztést. Ugyanezt cselekszi a megromlott kenyér, p. o. a penészes, mely még betegséget is okozhat.

A kenyér tapereje annak siker tartalmától függ. Nagyon fehér lisztből nem válik jó kenyér, a buza- és rozsliszt keverve adja a leghasznosabb kenyeret, melynek féibarnának kell lennie. Burgonya-, kukorica-, bab-liszt stb. keverékek csak szurrogátumok s a jó kenyérben semmi keresetük. Épp ugy rontják a kenyeret a különféle fűszerek, mint köménymag, ániz, mák stb. Mindezek a kenyér különbeni rossz minőségének palástolására találtattak ki furfangos pékek által s csakis azon országokban divnak, ahol az élelmiszerek hamisítása rendszeresen üzetik, mint p. o. nálunk. A jó kenyérhez semmi más ingrediencia nem kívánatik, mint jó minőségű liszt, kovász és tiszta víz, utóbbiból csak annyi, amennyi a dagasztáshoz szükséges. A sörélesztő gyorsítja a keleti proceszust s ha egészen friss állapotban használtatik, nem rontja a kenyeret, de ha állott állapotban kévertetik be, ugy a kenyérnek savanyu izt ad, a mi felette gyakori. A timsó emeli a kenyeret, szépen felhuzza nagy gömbölyű formára, azért a pékek szeretnek vele élni, de a timsó az egészségnek ártalmas, a kenyérben pedig nagy lyukacsokat képezvén, feltétlenül mellőzendő. Nem kell abba más só, mint az egyszerű konyha- vagy kősó.

A régi házikovász a legjobb élesztő-eszköz, csak hogy nehez csinálni és kissé lassan kel tőle a tészta. Azért ma már ritka portéka ez a háztartásokban — s dacára, hogy falube len a Zeug száz esetben kilencvenkilencszáz mar romlott savanyu, búzós — még ezzel dolgoznak majdnem kivétel nélkül uri- és parasztházaknál egyaránt — mert hát komótosabb így. Persze a sörélesztőnél nem kell olyan korán fölkelni a menyecskeket vagy a szolgálónak, hamarabb megvan a kenyér! Este odateszi az alig átdolgozott zeugos pépet a teknővel a tűzhely mellé s késő regg. l. aztán ráér kisütni; kivált ha timsót is tesz belé, olyan puffadt kenyere lesz, mintha fél-éjjel dagasztotta volna. Az, hogy a kenyér savanyu lesz, hogy hamar ki fog száradni, szóval: hogy csak külsőleg lesz szép, de nem lesz jó — az már ugy-e annak a dolga, a ki megeszi?

Ezek előrebocsátása után szomoruan konstatáljuk, hogy a régi jó magyar kenyér már alig található föl. Igen ritka ház az, ahol még értenek a kenyérsütéshez. Az egyszerű gazdák is pék-kenyeret esznek. Tele vannak a falvak pékekkel.

Magyarországon van a legjobb buza a világon de a kenyér nálunk azért majdnem kivétel nélkül igen rossz.

Igy állvan a dolog, szükséges lenne, hogy a piacon, péküzletekben jó kenyeret, kiflit és zsemlet áruljanak. Azonban, sajnos, az nem így van. A pékek a legtöbb esetben élvezhetetlen kenyeret produkálnak. A finom sütetbe (Weissbäckerei) vaj helyett margarint tesznek. A kenyér tele van burgonyával, vagy mesterségesen van megnedvesítve, hogy sokat nyomjon és ne száradjon ki. Aztán jön a kömény, az ániz, a darabosó. Hogy a héja fényes legyen, a kenyér formális mázt kap, bepolturozzák. Ilyen a mai kenyér! Talán a legrosszabb, legegésztelenebb az udvarhelyi kenyér; a közönséges és sós kifli és zsemlenek élvezhetetlenségének pedig messze földön híre van. Mindenesetre nagy baj, ha a pék urak és a süttőasszonyok maguktól nem jönnek erre rá, így azonban szükséges, hogy a rendőrség erre kiváló gondot fordítson, s a rossz kenyérnek, legyes és hajszálas kifliknek sütését megakadályozza szigorú büntetések statuálásával.

Színházi hét.

Székelyudvarhely, okt. 29

Színészeink a második színházi hetet 22-én, Huszár Jenő és Martos Ferencz, a Bob herceg szerencsés kezű szerzőinek darabjával, az *Aranyvirággal* kezdték meg. Ez is regényes operett. Szereplői azonban egészen más körből valók, mint a Bob hercegei. Nem daliás királyfi, nem büszke királynő és hajlongó udvaroncok járnak a színen, hanem az utca gyermekei, akik a Vezuv tövében épült isteni város utczáin ödöngenek tunyán, gondtalanul és éhesen. A zeneszerző már nem szabadította el magát a Bob herceg zeneszerzőjétől. Ugyanaz a kellemes, dallamos, könnyed, fülbemászó és ötletes muzsika. A darab története egyszerű, kedves kis történet. Két amerikai, a petroleum császár fia és Miss Ellen milliomos kiasasszony együtt kalandoznak be a világot, hogy összeszokjanak. A két amerikai megszáll Nápolyban és csakhamar megismerkednek Aranyvirággal, a magát cziczomáznai szerető utcai énekes leánnyal és vőlegényével, a szép, hollófekezte halu Beppóval. A két savanyu amerikai csodálatos változatosan megy keresztül. Az örökké étvágytalan ifju milliomosnak ehetséjéje támad, a bánatos arcú Miss pedig nevet, örül és vigad. A változást az ellobbinél Aranyvirág okozza, Miss Ellen-nél a daliás Beppó. A két amerikai csillogó igérettekkel ráveszi Aranyvirágot, hogy üzzön tréfát Beppóval; vegye át a Miss szerepét s helyette az öltözzék utcai énekesnőnek. Beppó magánkivül van fájdalmában, midőn Aranyvirág ékes ruhában megtagadja őt, mire az bosszujából belefut a Miss csábos hálójába. Amde végre is a midőn az utazás pillanata elkövetkezik, Aranyvirág észhez tér, megunja a csillogó pompát, Beppó énekére, kit mélyen szeret, otthagyja a milliomos yankeet. Beppó megbocsát neki s a két amerikai mehet tovább össze szokni. Ebben az egyszerű keretben mozog az egész cselekmény, telve sok bájos részlettel és gyakran felcsillanó humorral. A czimszerepet *Cserey Irma* játszotta. Kaczer és csábító volt mind végig. Az első felvonásbeli első jelenetében azonban alig keltett mélyebb emóciózt, mivel organuma szokatlan volta, amely egyébiránt énekében alig vehető észre, a közönséget gondolkodóba ejtette. Ezt azonban csakhamar elefejtette a játékaival, mellyel szép színpadi rutinról tett bizonyoságot. Az ének számokat lágy, csengő hangjával érvényre emelte, s a második felvonásban Beppóval való találkozását oly poétikus rajzolta meg, hogy nyiltszínen is tapsot aratott. Jó partnere volt *Halász Ede*. Halásznak szép terjedelmű bariton hangja van, elég jól is játszott. Azonban az operettbeli fesztelenség hiányzott játékaiból. *Szőregh Gyula* (Gauld Harry) alakításaiban már a mult alkalommal is kiemeltük volt intelligenciáját, ugy most is sok kedvességgel és természetességgel játszotta meg szerepét. A Miss szerepében *Jászay Mariska* sok eredetiséget hozott a színpadra, s ha érezhető volt is helyenként a fiatal színésznő nehézsége, kedvességével azt könnyen feledtette. *Gulyás Menyhért*, mint potyaherczeg igen jó volt s minden szavával, mozdulatával derűtséget keltett. Kedves volt Szabolcsiné, ez a kiváló jó komika, ki minden jelenetében jó kedvet hozott magával. Külön kell megdicsérnünk a kart, mely igen erősnek bizonyult. Kár azonban, hogy a társulat drámai hősnőjét bevonják színpadot tölteni, ami bizony egy cseppet sem szerencsés gondolat. A darabot igen jó összjátékban adták elő, s így a közönség, mely a nézőteret zsu folásig megtöltötte, igen jól mulatott.

Vásárnap, 23-án, Verő György *Menyecskék* című darabja került bemutatásra, amely állítólag népszínmű, amennyiben parasztok szerepelnek benne és a három felvonás különböző menyecske típusokat mutat be nagy kárára a színmű irodalomnak. A szereplők jönnek mennek, mivel azt számukra ugy irta elő a szerző; a míg a színen vannak kiabálnak, zsörtölődnek, anélkül, hogy erre különösebb okuk volna. Az első felvonás egy magyar falusi bírónét mutat be, ki csak égy könnyen fékezi meg a falu legényét, kivel szemben a bíró, sőt az egész község tehetetlen. A másodikban a szülői házat hűtlenül elhagyott legény kerül haza a székelyföldről s a megkerült gyermeknek a másik leánygyermek, *Márika*, helyet csinál olyképpen, hogy egyszerűen „elmén“ a másvilágra. A harmadik képen egy terjedelmes familiát látunk. Együtt vannak ott apa, anya, a két fiu, ezeknek feleségeik apjukkal, anyjukkal és a kik nehezen, veszekedve férnek meg

egy más mellett; közben pedig az egyik gyermek, ki katonáknél kutyamosó volt és a másik fiúnak felesége, ki meg szobaciczka volt, izetlenkednek s után produkálják, amit szolgálatukban láttak. Ezek előre bocsátása után konstatálhassuk, hogy *Cserey Irma* egyáltalán nem népszínmű primadonna, s akár-milyen kitanult szobaleányt is kreált, még sem felelt meg feladatának. Egyébként az összes szereplők igyekeztek megfelelni a rájuk bízottaknak, s a szerző lelke rajta, ha ez nem mindig sikerült. Jó volt *Bátosy Szőregh Gulyás*, a haldokló leány szerepében pedig *Pogrányi Juczi*, s hogy ez este se muljék el *Hervay Erzsébet* nélkül, hát ő is a székely menyecske szerepében; azután *Nagy Sándor*, *Jászay Mariska* és *Szabolcsiné*.

Hétfőn, 24-én, másodsor *A tavasz-t* adták elő zóna előadásban, a mult heti szerepbeosztással. *Lévay Margit* ez alkalommal is igen kedves, szeretetreméltó szobaleány volt. Szerepének énekebeli részét is sikeresen győzte; hangja szépen, tisztán csengett. Sajnáljuk, hogy oly ritkán van alkalmunk a színpadon vizuáltni, holott már az első felléptével meghódította egyszerű, mesterkéletlen játékaival a maga számára a közönséget. Hasonlóképpen dicséretesen emlékeztünk meg *P. Szepeszy Szidriól*, kinek szivhez szóló meleg hangja, kedves játéka is csupa egyszerű, közvetlen tónus. *Gulyás jó volt*, mint mindig; jó alak volt *Nagy Sándor* a pincér szerepében és méltó partner volt *Székely René*. *Szőregh, Szabolcsiné, Jászay Mariska, Csáki és Inke* egyképpen hozzájárultak a sikerhez.

Kedden, 25-én, Beyerlein szenzációs sikerű színműve *A takarodó* volt műsorán. A darab a hadsereg belső életét tárja fel és így kiméletlen; a hadsereggel összefüggő kérdések Berlinből Budapestig mindenütt kényesek. Amde a mai színpad nem mondhat le arról a jogáról, hogy a társadalomnak, a polgári és a katonai társadalomnak összes rétegeibe bevilágítson. A színpad ma nem a diplomata szalonok parkettje, ahol suttogva, burkolózva beszélnek. Épen a hadseregnek legyen „diskréció biztosítva“, mint a hogy az apró hirdetésekben mondják? Épen csak a sárgára meszelt kaszárnyák tisztai és legényszobáiba ne pillanthasson bele a drámaíró, aki feltárja a füstös gyári műhelyek munkás nyomorát, ugy a társadalom bármely osztályából és bármely foglalkozásából kikerülő stréberek kiméletlen harczát? Épen csak a hadsereg az a ne nyuljhozzám? Ugy látszik igen; legalább erre enged következtetni hogy a darabot annak idejében Berlinben betiltották. Különben a meséje egyszerű, azonban feldolgozása szerencsés és művészi. A rövid mesé izgatón és drámailag fokozódik a cselekménye. *Wolkhardt öreg* örmesternek (*Bátosy*) leányát, *Klári*t (*Hervay Erzsébet*) szereti *Helbig* káplár (*Szőregh*), aki rokona is a leánynak. De *Klári* áldozatul esett *Helbig* távolléte alatt a hódító *Lauffer* hadnagynak (*Nagy S.*) a mikor a káplár visszatér és sejteni kezdi a valót, egyik este a takarodó elhangzása után a hadnagy lakásán bekopogtat, hol az ifju pár éppen pasztorórázik. A zajra *Klári* a szomszéd szobába menekül, míg *Helbig*, hogy a valóról meggyőződjék, a hadnagyot utjából félre löki és a szomszéd szobába ront. A harmadik felvonásban *Helbig* a hadi törvényszék előtt áll, mivel felebbvalója ellen szegült. A bíróság előtt a vádlott tette okául mit sem akar vallani, s *Lauffer* hadnagy is kész hamisan megesküdni arra, hogy vádlott a merényletet ellene minden indok nélkül követte el. Azonban a bíróság előtt megjelenik *Klári* és mindent bevall. A negyedik felvonásban *Wolkhardt* megtételadásra hívja fel leánya meggyalázóját, azonban az nem verekedhetik meg egy altiszttel, mire ez nem a csábító, de leányát agyon lövi. A darab ilyen formán nem ér véget a színpadon, hanem tovább játszik künn az életben. *Bátosy* az örmester szerepében kabinet alakítást nyújtott és bár erősen roálistikus volt ábrázolásában, sohasem túlzott az erőteljes drámai akcentusok megszólaltatásában. *Hervay Erzsébet* (*Klári*) képességét ez este teljes egészében bemutatta és alakítása művészi vonalon állott, mert a mit csinált végtelenül természetesnek, a lelkeből önként következőnek tetszett. *Nagy Sándor*, mint *Lauffer* hadnagy vált ki, kinek kezében a szerep minden hatása teljes erővel érvényesült, ugyszintén kiváló volt *Szőregh* (*Helbig* káplár), ki a második felvonásban valóban megkapóan szép és tökéletes momentumokat produkált. Általában az összes szereplők, s különösen *Inke Rezső*, mint *Höwen* hadnagy, *Halász Ede*, mint szakaszvezető, feladatuknak pompásan megfelelelt, míg *Gulyás*, bár sok eredetiséget hozott a színpadra, tulásba esett. Az előadás egyébként mi kifogásolni valót sem hagyott fenn, s így a szereplők valamennyiének bőven kijutott a jól megérdemelt tetszés nyilvánításból.

Szerdán, 26-án, *A cigánybáró* ment, *Cserey* Irmával a czimszerepben. *Cserey*ről fentebb elmondott véleményünket. Ez alkalommal is szép buzgalmat fejtett ki a siker érdekében, s különösen az első és harmadik felvonásban igen sok érzést vitt bele énekelni valójába. *Szepeszy Szidi* Saffit nemes egyszerűséggel alakította és aki ez alkalommal is gazdag ihlete, szép tudása és meleg kedélye forrásaiból bőven merített és szerepét valóban szépen énekelte meg és könnyen dominált a körülötte tornyosuló hanghullámok felett. *Gulyás* ismét tulásba esett; *Jászay* Mariska kedves látványosság volt, míg *Székely* René ügyesen játszotta meg a cigányasszony nehéz szerepét, s énekebeli részét is elég jól győzte.

Csütörtökön, 27-én, egy német bohózat, *As ál-dozati bárány* került bemutatásra. *Gulyás* a Bárány tanár szerepében igen jó volt és állandó derűtségről gondoskodott; *Nagy Sándor* jó volt mindvégig; *Székelly* Renének tévesen osztották be a műlovarnó szerepet, noha feladatának igyekezett megfelelni; *Szabolcsiné*, *Király Aranka*, *Inke*, *Bátory* jók voltak, s mind hozzájárultak a jó ensembléhez.

Pénteken Veró Györgynek már a mult évből előnyösen ismert s mulattató mozzanatokban gazdag vigjátéka *A bajusz* került színpadra, melynek az az egyik főjelleme, hogy a magyar szellemnek az idegenre való átalakító hatását tünteti fel. Az előadás folyamatos és egybevágó volt és folytonos derűtségekben tartotta a közönséget; a mi a főszereplők derék játékának tulajdonítandó. *Lévay Margit* egészben véve igen kedvező benyomást tett; *Radnai* kedves volt Rosette szerepében; *Gulyás* mint Gábor huszár ragyogtatta kifogyhatatlan humorját; *Nagy Sándor* előkelően adta Kozáry Gábor alakját; és *Szőregh* ügyesen domborította ki Plachwitz személyét.

Ma este itt először a *Vándorlegényt* adták.

TAVIRATOK.

Budapest, okt. 29.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Feilitsch báró elnökölt.

A Rába-szabályozása javaslatot folytatják. Bolgár a javaslat mellett szólal fel és kerületeknek a szabályozás terhe alól való mentesítését kéri.

Kubik Béla Batthyány javaslatát pártolja. Rakovszky határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint küldessék vissza a törvényjavaslat a bizottsághoz módosítás céljából.

Elnök előterjesztésére a Ház elhatározza, hogy csütörtökig szünetel, amikor Kossuth Ferenc orosz-japán háborus indítványát megokolja.

Háromnegyed kettőkor a gyűlés véget ért.

Öngyilkos gyárigazgató.

Fiuméből jelentik, hogy Ossivach Lajos lovag, községtanácsos, a rizshántoló gyár igazgatója ma agyonlőtte magát. Tettének oka: gyógyíthatatlan betegség volt.

Walburg Ernő pöre.

A budapesti törvényszék ma kezdte tárgyalni okirathamisítással vádolt Báró Walburg Ernő-nek, a királyi ház egyik sarjának pörét.

A vádlott tagadja az okirathamisítás elkövetését. Kéri vádlott Staineyger tanu kihallgatását, ki annak idején segédkezett az anyakönyvi lapok kiszakításánál. A tárgyalás folyik.

Port-Arthur utolsó napjai.

Sanghaiból jelentik: Egy itteni kereskedő értesítése szerint Stösszel tábornok meghatározó hangú táviratot küldött a cárnak.

Istenhozzádot mond Oroszországnak és tudatja, hogy Port-Arthur lesz a temetőjük. Táviratában lefesti az erőd védőinek szomorú helyzetét és tudatja, hogy erejük immár végleg kimerült és egy-két nap múlva — ha véres harc után is — fel kell adniuk a várat.

A nemzetiségek a népoktatási törvényjavaslat ellen.

Nagyszébenből jelentik, hogy a román püspöki kar Metianu görögkeleti érsek elnöklése alatt tartott látogatott ülésén elhatározta, hogy a kormány népoktatási törvényjavaslata ellen a leghatározottabban állást foglal. A javaslat azon részét, mely megköveteli, hogy a népiskolákban minden gyerek köteles a magyar nyelvet olyan mérvben elsajátítani, hogy legalább írni és olvasni tudjon magyarul: kivi-

hetetlennek jelentik ki. Ennek keresztvitelére egy román tanitót sem tartanak képesnek.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Telefonszám: 14.

Nyilttér.

Alpesi széna legkitünőbb minőségben, lovak és szarvasmarhák etetésére. a verő állomásra teljes kocsi-rakományokban, azonnali és későbbi szállításra, valamint

Laplata tengeri
vagy
Magyar tengeri
legolcsóbban és előnyös fizetési feltételek mellett kapható
Neumann Testvérek és Társa
gabonakereskedő cégénel
Budapest, Thonet-udvar.

Sz. 2221—1904. szb.

Árverési hirdetmény.

Kápolnás-Oláhfalu község tulajdonát képező **Homoród-gyógyfürdőn** levő vendéglő és korcsma-ház a hozzájuk tartozó mellékkeliségekkel együtt folyó évi **november hó 9-én** délelőtt 1 órakor Kápolnás-Oláhfalu község-házánál megtartandó nyilvános árverésen 1905. évi június hó 1-től szeptember 15-éig terjedő időre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 2400 korona. Az árverés szóval vagy írásbeli ajánlattal történhetik, azonban köteles árvevő fél a kikiáltási ár 10%-át bant-pénzzül alólirt főszoigabiró kezéhez letenni vagy írásbeli ajánlathoz mellékelni s szóval vagy írásban kijelenteni, hogy az árverési feltételeket ismeri s azokat kötelezőleg elfogadja.

Utóajánlatok nem fogadtnak el

A részletes feltételek alólirt főszoigabirónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székellyudvarhely, 1904. október 14.

Demeter,
főszoigabiró.

Liniment. Capsici comp.,
Richter-féle Horgony-Pain-Expeller.

Ezen elismert kitünő és fájdalomcsillapító bedörzsölésül használt hárszer bevasárlásánál, — a mely minden gyógyszerárban kapható, — mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre.

Sz. 3823—904.

k. i.

Hirdetmény.

Ége község korcsma háza és szatócs üzlet helyisége 1905 évi január hó 1-től kezdődőleg 3 évre, vagyis 1908 évi január hó 1-ig, nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőknek bérbefog adatni.

Haszon bérlő italmérési engedélyre számíthat.

Az árverés Ége község házánál f. évi **november hó 5. napján** fog megtartatni. Kikiáltási ár 250 korona mely összeg 10 százalékát, árvevőnek óhajtók az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak.

Az árverési feltételek Ége község házánál a hivatalos órák alatt meg tekinthetők.

H-Oklánd, 1904 évi szeptember 22-én.

Szabady Tivadar,
főszoigabiró.

Sz. 529. 1904. vh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a sz.-udvarhelyi kir. törvényszéknek 1904. évi 8697 számú végzése következtében Dr. Válcsik Ferenc ügyvéd által képviselt Székelyegyleti első Takarékpénztár csódtömege javára László Dénes és t. jánosfalvi lakosok ellen 670 kor. s járulékaik erejéig 1903. évi decz. hó 11-én foganatosított kielégítési, biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 816 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: N. Kelemen Kózesnél 2 ökör, 1 bivaly, 2 szekér és 70 kilogramm zab nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a H.-Oklándi kir. járásbíróság 1904. évi V. 203/2 számú végzése folytán 670 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi május hó 20 ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 155 kor. biróilag már megállapított költségek erejéig H.-Jánosfalván alpereseknél leendő eszközölésére 1904. évi nov. hó 4-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintet ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárvevő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1904. évi október hó 15.

Pollák Ignác,
kir. bir. végrehajtó.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 6249—1904.

alisp.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székellyudvarhelyi, székellykereszturi és homoród-oklándi főszoigabiróságánál üresedésben levő egy-egy közigazgatási gyakornoki állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állással egybekötött javadalmazás:

I. 1600 korona évi törzsfizetés.

II. 1300 " " "

III. 1000 " " "

A pályázati kérvény, melyhez az 1883-ik évi I. t.-cz. 3. §-ában megkivánt elméleti képzettséget igazoló okmány csatolandó, Udvarhelyvármegye főispánjához címzendő s folyó év **november 30-áig** bezárólag a vármegye alispánjához nyújtandó be.

A pályázati kérvény benyújtásának módjára nézve az 1902-ik évi 125.000 számú belügyminiszteri rendelettel kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ának rendelkezése irányadó.

Székellyudvarhely, 1904. október hó 8-án.

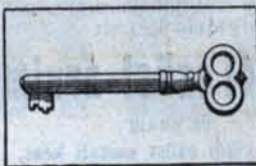
Dr. Damokos, alispán.

SCHICHT-SZAPPAN

„Szarvas“

vagy

„Kulcs“

— jeggyel. —

A legjobb, legkiadabb, s így a legolcsóbb szappan, minden ártalmas keveréktől ment.

— MINDENÜTT KAPHATÓ. —

A vételnél tessék vigyázni, hogy minden darabon a Schicht-név s a fent látható két védjegy rajta legyen.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül. Manhattan porral. Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani, aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar, aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 klg. 50 kor., 50 klg. 26 kor. Egy 5 kiős próbaküldeményt 5 kor.-ért küldök postán és bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhesen a Manhattan bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor vállalat Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15.

Világhírű

a „REKORD“ festészeti műintézet, a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban ára 20 korona. Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és kréta-rajz ára . . . . . 5 korona.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu nagy képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez, és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„**Rekord**“
festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 46.

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m. „VÖCLABRUCK (Felső-Ausztria.

Sürgőnyczim: Eternit, Budapest. Telefon 12—92.

ETERNIT-PALA ASBEST-CEMENT PALA

HATSCHEK LAJOS szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedanyag.

Eternit művek HATSCHEK LAJOS, Budapest, VI., Andrásy-ut 33.

Kérjen ismertetést.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

8155 - 1904. szám.

Hirdetmény.

A budapesti Székely egység az Ács Károly-féle alapítvány kamataiból hét 40—40 koronás jutalomdíjat tűzött ki 4 férfi és 3 oly székely születésű nő-cseléd részére, kik legkevesebb öt év óta állandóan a megye területén szolgálnak s szorgalmukat, becsületességüket és hűségüket hivatalos bizonyítvánnyal igazolják.

Felhívom az ezen jutalmak elnyerésére igényt tartó székely cselédeket, hogy pályázati kérésüket a szolgálat helyének és idejének kitüntetésével, a kör és községi jegyzők közvetítése mellett, a járási főszolgabírák útján hozzám folyó évi november 20-ig adják be.

Székelyudvarhely, 1904 október 17.

Alispán helyett

Ádám Albert,

tb. főjegyző.

Dupla villany delejes

Kereszt

Csillag

vagy

DM. R. G. 88503.

gyógyít, felüdít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz légzés) álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegeség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, ehetetlenség, influenza, valamint minden ideg-betegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni, meg vagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előlegeles fizetéssel bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Marosvásárhelyt.

Alaptőke 1.000.000 korona.

Van szerencsénk tudatni, hogy **Parajdon kirendeltséget létesítettünk**, a melyet **folyó évi november 3-án** megnyitunk.

A kirendeltség ügyeit a következő urakból álló bizottság intézi: Elnök: Benedek Kálmán m. kir. sóbányanagy, Parajd. Bíró Domokos, Korond. Keresztes János, Felső-Sófalva. Szász Dénes, Alsó-Sófalva.

Üzleti nap: egyelőre minden csütörtökön. A kirendeltség: a) elfogad takarékpénztári betéteket és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza; b) leszámítol 6 hóig terjedő váltókat, kötelezvényeket; c) jelzálogkölcsonöket nyújt, és foglalkozik általában a takarékpénztári üzletkörbe vágó minden ügylettel.

Teljes tisztelettel

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Marosvásárhelyt.

Kiadó lakás. Bathory-utca 10. szám alatt egy két szobás lakás melékhelyiségeivel együtt és ugyanott egy butorozott szoba fűtés, világítás és reggelivel azonnal kiadó.

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha meg nő is, termést nem hoz, azért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugastnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek, stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. — Czim:

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz és Erő-Fluid

biztos s kiváló gyors hatása a test bármennemű csúszos bántalmait, u. m.: köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással

1 kor., erősebb üveg 2 kor. 40 fill.

Főraktárak Budapesten:

Török József ur gyógyszerárában, Király-u 12. és dr. Egger A. gyógyszerárában, Váci-körút 17. sz. Ugyisint a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 41. szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Kaphatók:

Székelyudvarhelyen: Solymossy János, Székelykeresztúron Lengyel Samu gyógyszerészeknél

Csak 5 korona

4 1/4 kiló (körülbelül 50 darab) kevésbé megsérült enyhe, finom

PIPERE-SZAPPAN

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jácmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

SCHIEFFER D. SÁNDOR
Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3. szám.

Egy amerikai gyorsfőző vagy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst-áruimat

és pedig:

- 6 drb mexikói ezüst asztali kést,
- 6 " " evővillát,
- 6 " " evőkanalat,
- 12 " " kávéskanalat,
- 6 " kiváló desszertkést,
- 6 " kiváló desszertvillát,
- 1 " mexikói-ezüst levesmerítő kanál,
- 1 " mexikói-ezüst tejmerítő,
- 2 " eleg. szalon asztali gyertyatartót

46 drb összesen csak 6 frt 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőző vagy szavatosság mellett gyorsan működő 12 1/2 hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságát 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból

SCHIEFFER D. SÁNDOR

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

Pénz Előzetes költség nélkül!
4%-os törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 2/3 értékéig I. és II. helyre 15-60 évig terjedőlg.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és jótálló nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétén. Bank és magánadósságok konvertálása.

Készítünk tervezeteket különféle újonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársassággá való átalakításával.

Meller Lajos és Társa

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 32.

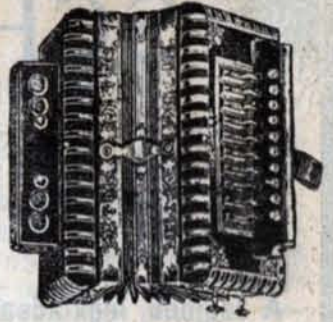
(Törvényszékiileg bejegyzett cég)

ÁRJEGYZÉK

minden hangszerről kivá-vánatra ingyen és bér-mentve küldetük. **

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villa-mos erőre berende-zett hangszergyár

Stowasser J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi-tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója

BUDAPEST, II., Lánchíd-u. 5.

Ajánlja saját gyárban készült általánosan elismert különleges (szpecialitás) fa-, rez-, fuvó és vonós hangszereit, ezimbalmokat stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Kegejük 3, 4, 5, 6 forinrtól feljebb a legjobb felszerelésben.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és légyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4 frt.

Harmonikák legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal. 2, 50, 3, 4, 5 forinrtól feljebb. Különleges acéllhangú hang-erősenharmonikák, saját minták.

Tárogató rozsfából ujezüst bil-lentyűvel és iskolával 30.- forinrtól feljebb

Harmoniumok, világhírű legjobb gyárt-mány, 65 forinrtól feljebb

Zenekarok teljes felszerelésre előnyös feltételek mellett, jutányos ár-ban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különle-ges szakszorú pontossággal, ju-tányos árban eszközöltetnek.

Kezesség minden egyes

hangszernél

Kivitel nagyban és kicsinyben

Egy fiatal segéd, a ki a fűszer- és fonal-szakmában teljesen jártas és jó aján-lattal bír, azonnali belépésre elfogadtatik

Kaáb és Keitz cégnél.

Dávid Domokos

épület- és géplakatos végzett gépész Székelyudvarhelytt.

Üzletátvétel!

Van szerencsém b. tudomására adni a t. közönség-nek, hogy a Bethlen-utca 11. szám alatt levő Budik László-féle lakatos-műhelyt bérbe vettem és újonnan megnyitottam az üzletet.

Elvállalok mindenféle javításokat, u. m.: gőzcseplőket, gőz-lokomobilokat, horvató-gépeket, fegyvereket, kukoricza-morzsolókat, triór és varrógépeket, tüzelő-fecskendőket, kútaakat, továbbá konyhatűzelőket, kályhacsöveket, kemény és kemeceajtókat s egyéb szakmába vágó dolgokat. Elvállalok építetvasalásokat, vasrácsoakat, vaskapukat jutányos áron való készítésre. Villamos csengőket szobabani felszerelésre, valamint gőzfűrdőkben való javításokat, kívánat. a új berendezéseket is eszközök jótállás mellett. Kiváló tisztelettel **Dávid Domokos.**

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatatlanul kedvez főuradánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereseménnyel többet fizettünk ki nagyra-becsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereseményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb sorsjátékában vegyen részt. A most következő mágy. kir. szabadalmazott 15. osztályosorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — 75 kor. 1 50; 1/4 frt 1.50 K. 3. —; 1/2 frt 3. — K. 6. —; 1/1 frt 6. — K. 12. —.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 6-ig

bizalommal hozzánk küldeni

Török A. és Társa

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztályosorsjáték üzlete.

Főuradánk osztályosorsjáték üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a. II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 46/a.

Rendelőivel levágandó.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezet-együtt küldeni, Az összeget — korona összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegeken) } A nem tetsző törleendő.

Pontos cím

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

eggyedőleg bizonyult háziszser, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szerek bizonyult köszvény-nél, csúznál és meghűlések-nél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-jegyzsével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógy-szertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.